

PL

PL

PL

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 11.12.2007 r.
COM(2007) 803 wersja ostateczna –
CZĘŚĆ I

KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY EUROPEJSKIEJ

**Sprawozdanie strategiczne na temat odnowionej strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu
gospodarczego i zatrudnienia: rozpoczęcie nowego etapu (2008-2010)**

Utrzymanie tempa zmian

CZĘŚĆ I

UTRZYMANIE TEMPA ZMIAN

Od odnowienia strategii lizbońskiej w 2005 r. i jej nowego ukierunkowania na wzrost gospodarczy i zatrudnienie Europa przeszła długą drogę. Sposób funkcjonowania Unii uległ znaczącym i trwałym zmianom. Ścisłe partnerstwo między państwami członkowskimi i Komisją oraz jasny podział odpowiedzialności umożliwiły wykonanie dużego kroku naprzód.

Rezultaty są już widoczne. Gospodarka funkcjonuje dużo lepiej niż w 2005 r. Wskaźniki wzrostu są bardzo dobre. W ciągu ostatnich dwóch lat powstało prawie 6,5 mln miejsc pracy. Oczekuje się, że do 2009 r. powstanie kolejnych 5 mln miejsc pracy. Za tymi liczbami kryją się miliony Europejczyków, którym udało się wyjść z bezrobocia i zmienić swoje życie na lepsze.

Oczywiście niektóre elementy obecnej dobrej koniunktury mają charakter cykliczny. Jednak reformy strukturalne przeprowadzone przez państwa członkowskie i Unię w ramach strategii lizbońskiej w ciągu ostatnich kilku lat przyczyniły się do zmian, które są najlepszą ochroną przed cyklicznymi pogorszeniami koniunktury.

Strategia lizbońska jest instrumentem UE, który towarzyszy zmianom. Strategia jest przez to ważną częścią odpowiedzi Unii na globalizację, pomagającą Europejczykom kształtować związane z globalizacją nowe wyzwania i możliwości.

Reformy mogą być trudne, a czasami niepopularne. W obliczu obecnych potrzeb droga reform jest jednak jedynym rozwiązaniem. Dotychczasowy sukces powinien zmobilizować nas do kontynuowania wysiłków na następnym etapie strategii.

Oznacza to konieczność utrzymania obecnego tempa reform. Zbyt wielu Europejczyków wciąż nie ma pracy. Nadal nie oferujemy jeszcze najlepszych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej. Widoczne są również różnice między państwami członkowskimi w zakresie wspierania badań, rozwoju i innowacji, a wkład sektora prywatnego jest nadal niewystarczający. Dopiero zaczęliśmy transformację UE w gospodarkę niskoemisyjną. Ze względu na ryzyko zwolnienia tempa światowego wzrostu gospodarczego, konieczne jest kontynuowanie reform i zwiększenie odporności naszej gospodarki.

Strategia lizbońska wymaga silnego przywództwa. Gdy Unia obejmuje to przywództwo, pociąga to za sobą działania. Priorytetowe działania ustalone przez Radę Europejską na szczycie wiosennym w 2006 r. stały się źródłem prawdziwych impulsów. Obecnie w większości państw członkowskich otwarcie firmy jest dużo łatwiejsze i szybsze. Osiągnięto porozumienie w sprawie wspólnych zasad stosowania *flexicurity*, czyli modelu polegającego na elastyczności i pewności zatrudnienia. Doda nam to nowego politycznego rozmachu.

Musimy ten rozmach wykorzystać i skoncentrować się na kilku ambitnych działaniach. Oto kilka przykładów możliwych wspólnych działań:

- ograniczenie liczby uczniów przedwcześnie opuszczających szkołę i zapewnienie, aby w dobie globalizacji nikt nie pozostał w tyle;
- wyposażenie Europy w „piątą swobodę” – swobodny przepływ wiedzy, aby mogła wykorzystać swój kreatywny potencjał;

- rozbudowanie szybkiego internetu, aby stymulować innowacyjność i w dobie internetu utrzymać Europę w czołówce w tej dziedzinie;
- wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw przez przyjęcie Europejskiej karty małych przedsiębiorstw;
- znaczące poprawienie efektywności energetycznej w naszych budynkach i wykorzystanie olbrzymich budżetów na zamówienia publiczne, aby przeforsować konieczne zmiany;
- wzmocnienie trójkąta wiedzy „edukacja-badania-innowacje”, np. przez utworzenie Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT) oraz podejmowanie wspólnych inicjatyw technologicznych (JTI).

Europa ma jedyną w swoim rodzaju możliwość transformacji w kreatywną, nowoczesną i innowacyjną gospodarkę o niskiej emisji dwutlenku węgla, z wysoko wykwalifikowanymi pracownikami i wysokiej jakości systemem kształcenia, opartą na modelu socjalnym. Dzięki m.in. strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia Europejczycy będą mogli żyć w społeczeństwie szans, dostępu i solidarności, w którym będziemy korzystali z naszej otwartości na świat i kształtowali globalizację tak, aby uwzględniała ona europejskie wartości.

José Manuel BARROSO

Bruksela, dnia 11 grudnia 2007 r.

SPIS TREŚCI

KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY EUROPEJSKIEJ Sprawozdanie strategiczne na temat odnowionej strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia: rozpoczęcie nowego etapu (2008-2010) Utrzymanie tempa zmian	1
Utrzymanie tempa zmian.....	2
1. Wprowadzenie.....	5
2. Reformy strukturalne przeprowadzone w trakcie pierwszego etapu strategii lizbońskiej (2005-2008)	6
3. Pogłębienie strategii lizbońskiej na przyszłym etapie.....	7
3.1. Kontynuacja reform na poziomie państw członkowskich	8
3.2. Wzmocnienie koordynacji polityki ekonomicznej.....	8
3.3. Reformy konieczne na poziomie Wspólnoty, w tym wspólnotowy program lizboński	9
3.4. Opracowanie planu działań zewnętrznych.....	10
3.5. Opracowanie skutecznej polityki dzięki połączeniu działań krajowych, wspólnotowych i międzynarodowych.....	11
4. Działania w czterech obszarach priorytetowych	11
4.1. Inwestowanie w kapitał ludzki i modernizacja rynku pracy	11
4.2. Uwolnienie potencjału gospodarczego, szczególnie małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP).....	13
4.3. Inwestycje w wiedzę i innowacje	15
4.4. Energia i zmiany klimatyczne	17
5. Kontynuacja działań po wiosennym szczycie Rady Europejskiej w 2008 r.....	18

1. WPROWADZENIE

Wraz ze wznowieniem strategii lizbońskiej w 2005 r. Unia Europejska i jej państwa członkowskie zobowiązały się do nowego partnerstwa mającego na celu zapewnienie zrównoważonego wzrostu gospodarczego i zatrudnienia.

Prawie trzy lata później rezultaty tego partnerstwa są wyraźnie widoczne. Wzrost gospodarczy zwiększył się z poziomu 1,8 % w 2005 r. i oczekuje się, że osiągnie 2,9 % w 2007 r. i 2,4 % w 2008 r. Wprowadzie wiele elementów obecnej dobrej koniunktury ma charakter cykliczny, ale reformy strukturalne państw członkowskich również się do niej przyczyniły. W ciągu ostatnich dwóch lat powstało prawie 6,5 mln miejsc pracy. Oczekuje się, że do 2009 r. powstanie następne 5 mln miejsc pracy. Oczekiwany jest również spadek stopy bezrobocia poniżej 7 % – najniższego poziomu bezrobocia od połowy lat 80-tych. Natomiast stopa zatrudnienia – obecnie na poziomie 66 % – znacznie zbliżyła się do ogólnego celu strategii lizbońskiej wyznaczonego na poziomie 70 %. Po raz pierwszy w tej dekadzie znaczny wzrost zatrudnienia szedł w parze z silnym wzrostem produktywności. Widoczny jest wzrost poziomu życia w państwach członkowskich, które ostatnio wstąpiły do UE.

Jednak nie wszystkie państwa członkowskie przeprowadziły reformy z taką samą determinacją. W niektórych dziedzinach, takich jak otwarcie rynków i zapobieganie segmentacji rynku pracy, reformy opóźniają się. Jednocześnie pogarszają się ogólne warunki gospodarcze w wyniku spowolnienia tempa wzrostu gospodarczego w skali światowej, problemów na rynkach finansowych oraz wzrostu cen surowców.

Na nieformalnym szczycie Rady Europejskiej w Lizbonie w październiku 2007 r. szefowie państw i rządów dyskutowali na temat europejskiej reakcji na globalizację¹. Potwierdzili również istotną rolę odnowionej strategii lizbońskiej i wezwali do pogłębienia w następnym etapie zawartych w niej reform. Podkreślili również, że UE powinna wykorzystać strategię w celu nadania globalizacji kształtu zgodnego z unijnymi wartościami i interesami. Unijny model rozwoju, łączący konkurencyjność z zasadami solidarności i zrównoważonego rozwoju, oraz długie doświadczenie Unii w zakresie integracji ekonomicznej mogą być głównymi atutami w dobie globalizacji. Wraz z podpisaniem traktatu lizbońskiego UE rozpocznie nowy etap. Po rozwiązaniu głównych kwestii instytucjonalnych, UE może skierować swoją uwagę na zagadnienia, które bezpośrednio dotyczą codziennego życia jej obywateli.

W pierwszej części niniejszego komunikatu na wiosenny szczyt Rady Europejskiej w 2008 r. zaprezentowano wnioski Komisji mające na celu kontynuowanie strategii. Oprócz podkreślenia znaczenia stabilności makroekonomicznej, w komunikacie położono nacisk na konieczność przeprowadzenia pozostałych reform w celu wzmocnienia podstaw służących utrzymaniu solidnego wzrostu gospodarczego w przyszłości oraz pomocy UE w przeciwstawieniu się niekorzystnym trendom w gospodarce światowej.

Druga część zawiera ocenę postępów dokonanych przez każde państwo członkowskie (i obszar euro) we wdrażaniu własnego krajowego programu reform oraz szczególnych zaleceń dla każdego państwa przyjętych przez Radę². Część trzecia jest dokumentem towarzyszącym

¹ „Interes Europy: sukces w dobie globalizacji” (COM) 2007/581.

² Zalecenie Rady 2007/209/WE z dnia 27.3.2007 r., Dz.U. L 92 z dnia 3.4.2007 r.

zawierającym szczegółową ocenę postępów w poszczególnych obszarach polityki³. Pakiet lizboński zawiera ponadto: 1) wniosek w sprawie zalecenia Rady dotyczącego aktualizacji szczególnych zaleceń dla poszczególnych państw oraz punkty wymagające szczególnej uwagi; 2) wniosek w sprawie zalecenia Rady dotyczącego potwierdzenia zintegrowanych wytycznych na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia; 3) nowy wspólnotowy program lizboński oraz 4) analizę zmiany przeznaczenia środków z funduszy strukturalnych w celu wsparcia wzrostu gospodarczego i zatrudnienia.

2. REFORMY STRUKTURALNE PRZEPROWADZONE W TRAKCIE PIERWSZEGO ETAPU STRATEGII LIZBOŃSKIEJ (2005-2008)

Mimo że istnieje szerokie porozumienie w sprawie koniecznych działań, tempo ich podejmowania jest różne. Od 2005 r. wszystkie państwa członkowskie przeprowadziły istotne reformy, ale niektóre z państw potraktowały to wyzwanie w sposób bardziej zdecydowany. W ciągu ostatnich 12 miesięcy dostrzegalne były oznaki „zmęczenia reformami”.

Jako sukces należy odnotować zmniejszenie deficytu budżetowego z 2,5 % PKB w 2005 r. do przewidywanego 1,1 % w 2007 r., podczas gdy dług publiczny zmniejszył się z 62,7 % w 2005 r. do trochę poniżej 60 % w 2007 r. Jednak nie wykorzystano w pełni możliwości, jakie stworzyły warunki stosunkowo dynamicznego wzrostu gospodarczego dla zmniejszenia deficytów strukturalnych, szczególnie w obszarze euro.

W niektórych państwach członkowskich lepszym warunkom wzrostu gospodarczego towarzyszyło stopniowe powstawanie nierównowagi, widoczne w dużym deficycie rachunków bieżących i oznakach przegrzania, utracie konkurencyjności, wzrastającym zadłużeniu gospodarstw domowych oraz gwałtownym wzroście cen nieruchomości.

Euro stało się kotwicą stabilności. Ułatwiło funkcjonowanie wspólnego rynku z korzyścią dla obszaru euro oraz UE jako całości. Szacowany potencjalny wskaźnik wzrostu PKB w obszarze euro zwiększył się od 2005 r. o 0,2 punktu procentowego do 2,25 %, co jest częściowo rezultatem reform strukturalnych.

Wzrost produktywności wynosił w 2006 r. 1,5 %, w porównaniu do rocznego wskaźnika wzrostu w wysokości 1,2 % w latach 2000-2005. Europa nadal pozostaje jednak w tyle za innymi wiodącymi gospodarkami, zarówno pod względem inwestycji w technologie informacyjno-komunikacyjne, jak i pod względem wykorzystania tych technologii w celu zwiększenia produktywności. Otwarcie usług i przemysłów sieciowych na konkurencję odbywa się powoli, a najważniejsze przeszkody przy wchodzeniu na rynek nie zostały usunięte. Niektóre państwa członkowskie mają opóźnienia we wdrażaniu dyrektyw dotyczących rynku wewnętrznego. Także starania o ulepszenie ram prawnych w zakresie własności intelektualnej i przemysłowej oraz przyspieszenie normalizacji pozostały bezowocne.

Agenda UE dotycząca lepszych uregulowań prawnych jest stopniowo wdrażana, ale wiele państw członkowskich nie wprowadziło jeszcze koniecznych instrumentów, w tym oceny skutków nowych aktów prawnych oraz metod oceny i zmniejszania obciążeń administracyjnych.

³ W zakresie zatrudnienia stanowi on również podstawę do wspólnego raportu o zatrudnieniu. Zawiera on również streszczenie oceny śródkresowej inicjatywy na rzecz wzrostu gospodarczego.

Otwarcie działalności gospodarczej w prawie wszystkich państwach członkowskich stało się prostsze i tańsze. Europa jako całość nie posiada jednak jeszcze dynamicznej kultury przedsiębiorczości. Zbyt często starania mające na celu poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej mają charakter pojedynczych działań, mimo że są częścią zintegrowanej strategii, która ma ułatwić rozwój MŚP. Wiele państw członkowskich wyznaczyło wprawdzie cele i tym samym zobowiązało się do znacznego zwiększenia inwestycji w badania i rozwój, co pozwoliłoby UE zrealizować wyznaczony na 2010 r. cel wysokości inwestycji przeznaczonych na badania i rozwój na poziomie 3 % PKB; ambicje te nie mają jednak odzwierciedlenia w rzeczywistości.

Wzrost zatrudnienia jest znaczny, chociaż nie wszystkie regiony i grupy ludności skorzystały z niego w tym samym stopniu. Wiele państw członkowskich rozpoczęło reformy swoich systemów emerytalnych i przedemerytalnych. Przyczyniło się to do znacznego i trwałego wzrostu stopy zatrudnienia starszych pracowników, mimo że cel 50 % jest jeszcze dość odległy. Znacznie wzrosła stopa zatrudnienia kobiet (na poziomie 57,2 % i zbliża się do wyznaczonego celu 60%), ale państwa członkowskie powinny podjąć dalsze starania w celu promowania równości płci na rynku pracy.

Około połowa państw członkowskich podjęła lub właśnie podejmuje działania w oparciu o model *flexicurity*, polegający na łączeniu elastyczności i pewności zatrudnienia. Reakcje polityczne są . Trwa proces zmian od pasywnego do aktywnego rynku pracy. Państwa członkowskie reformują systemy zabezpieczenia społecznego, w szczególności przez zmiany w swoich systemach podatkowych i systemach świadczeń socjalnych, aby zrównoważyć prawa i obowiązki w tym zakresie. Wprowadzono bardziej elastyczne umowy o pracę dla niektórych kategorii pracowników (np. dla nowych pracowników), ale mechanizm ten nie został wystarczająco wsparty możliwością nabycia nowych umiejętności, co pomogłoby pracownikom lepiej poruszać się na rynku pracy. Trudniejszemu zadaniu, polegającemu na reformie przepisów regulujących inne rodzaje umów, poświęcono niewiele uwagi. W rezultacie utrzymuje się segmentacja wielu rynków pracy, na których osoby zatrudnione posiadają dobrą ochronę, natomiast osoby zatrudnione na czas określony mają niepewne perspektywy.

Także strategia uczenia się przez całe życie jest wdrażana w dużo mniejszym stopniu niż jest to konieczne, w szczególności wśród osób o niższym wykształceniu, które najbardziej potrzebują takich programów. Oferta edukacyjna i szkoleniowa nie jest jeszcze wystarczająco dostosowana do potrzeb rynku pracy.

Unia Europejska poczyniła pierwsze kroki w kierunku przekształcenia się w społeczeństwo o niskiej emisji dwutlenku węgla. Poczynione zostały postępy w realizacji ogólnych celów z Kioto, a na szczycie Rady Europejskiej wiosną 2007 r. UE zobowiązała się do osiągnięcia ambitnych celów redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz większego wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych do 2020 r.

Szczegółowy opis postępów poczynionych na poziomie państw członkowskich znajduje się w części II niniejszego komunikatu.

3. POGŁĘBIENIE STRATEGII LIZBOŃSKIEJ NA PRYSZŁYM ETAPIE

Mimo że gospodarka jest w lepszej kondycji niż w 2005 r., UE rozpoczyna nowy etap strategii lizbońskiej w warunkach wolniejszego wzrostu gospodarczego w skali światowej, ryzyka spowodowanego problemami na rynkach finansowych oraz wzrastających cen ropy

naftowej i surowców. Nadszedł czas podjęcia decyzji o pogłębieniu wdrażania strategii lizbońskiej, aby umocnić zaufanie oraz podstawy ekonomiczne, co pozwoli lepiej sprostać ewentualnemu pogorszeniu się koniunktury gospodarczej.

3.1. Kontynuacja reform na poziomie państw członkowskich

Najważniejszym wyzwaniem dla państw członkowskich na przyszłym etapie strategii jest przeprowadzenie pozostałych reform, szczególnie w tych dziedzinach, które zostały wyszczególnione w zaleceniach dla poszczególnych krajów oraz w punktach wymagających szczególnej uwagi.

Wychodząc z założenia, że rezultaty przeprowadzonych reform dają się zaobserwować dopiero po pewnym czasie, Komisja proponuje pozostawienie obecnych zaleceń w niezmienionej postaci i doprecyzowanie ich w świetle postępów poczynionych od ich przyjęcia wiosną 2007 r.

Aby osiągnąć optymalny wpływ na wzrost gospodarczy i zatrudnienie, ponad 60 % środków⁴ w programach nowej generacji w ramach polityki spójności UE musi być przeznaczonych na wsparcie krajowych programów reform. W latach 2007-2013 na realizację celu spójności zostanie udostępnionych 347 mld EUR. Suma ta zostanie uzupełniona o krajowe środki publiczne i prywatne w wysokości 160 mld EUR. Ogółem do roku 2013 głównie na wspieranie krajowych programów reform co roku będzie przeznaczana suma w wysokości 70 mld EUR. Etap programowania został zakończony i obecnie należy zapewnić, aby wydatki zostały przeznaczone na wyznaczone cele, a nie przekierowane do mniej ważnych obszarów priorytetowych.

Władze lokalne i regionalne zostały już aktywnie włączone w realizację odnowionej strategii lizbońskiej w trakcie programowania i wdrażania programów dotyczących spójności. Konieczne są jednak dalsze starania mające na celu wzmocnienie szerokiego zaangażowania osób zainteresowanych oraz zwiększenie wymiany doświadczeń, pomysłów i dobrych praktyk, co jest głównym atutem strategii. W tym kontekście Komisja z zadowoleniem przyjmuje szczególnie duże zainteresowanie Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów monitorowaniem zwiększającego się zaangażowania osób zainteresowanych strategią.

3.2. Wzmocnienie koordynacji polityki ekonomicznej

Gospodarki państw członkowskich są od siebie w dużym stopniu uzależnione. Mogą też odnieść duże korzyści, jeżeli rozwój będzie przebiegał w tym samym kierunku, a reformy zostaną czasowo dostosowane. Sprawdził się nowy sposób realizacji strategii lizbońskiej, kładący nacisk na partnerstwo między UE a państwami członkowskimi. Zintegrowane wytyczne są głównym instrumentem ściślejszej koordynacji polityki gospodarczej w ramach odnowionej strategii. Stanowią one ogólne ramy, w których państwa członkowskie, znajdujące się w różnych stadiach rozwoju i posiadające różne systemy zabezpieczenia społecznego oraz ramy instytucjonalne, mogą realizować własne krajowe programy reform i

⁴ Na odpowiednie kategorie w obszarach słabo rozwiniętych, kwalifikujących się do otrzymywania pomocy w ramach programów konwergencji, musi przypadać 60 % środków, natomiast we względnie bogatych regionach, kwalifikujących się do otrzymywania pomocy w ramach programów konkurencyjności i zatrudnienia, musi przypadać 75 % środków. Państwa członkowskie, które przystąpiły do Unii po maju 2004 r., stosują te progi na zasadzie dobrowolności.

są wystarczająco szerokie, aby umożliwić dostosowania ze względu na zmiany polityczne. Istnieje szerokie porozumienie między państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami dotyczące kwestii pozostawienia zaleceń w niezmiennym stanie i skoncentrowania się na ich wdrożeniu⁵.

Z tych powodów Komisja proponuje potwierdzenie obecnej wersji zaleceń na kolejny etap strategii lizbońskiej oraz aktualizację uzasadnienia, które przedstawia kontekst, w jakim zalecenia te będą stosowane. Oznacza to, np. położenie większego nacisku na działania mające na celu zwiększenie inwestycji w kapitał ludzki oraz modernizację rynku pracy. Państwa członkowskie powinny dokonać przeglądu krajowych programów reform w celu ich aktualizacji oraz kontynuować na szeroką skalę angażowanie zainteresowanych osób w rozwój i wdrażanie tych programów.

Doświadczenia ostatnich trzech lat pokazują konieczność dalszego wzmocnienia koordynacji reform. Komisja proponuje więc, aby państwa członkowskie przeprowadziły w Radzie debatę na temat swoich odpowiedzi w ramach poszczególnych obszarów polityki na zalecenia dla poszczególnych krajów oraz na punkty wymagające szczególnej uwagi jako część procesu wielostronnej kontroli. Aby nadać tej debacie strukturę, każde państwo członkowskie powinno przygotować plan działań jako część swojego sprawozdania z realizacji, w którym przedstawi działania, które zamierza podjąć, aby wdrożyć zalecenia i/lub punkty wymagające szczególnej uwagi.

Ponadto bardzo korzystne byłoby koordynowanie reform w obszarze euro. Sprawozdanie na temat funkcjonowania Unii Gospodarczej i Walutowej, które Komisja zamierza przedstawić przed latem 2008 r. w dziesiątą rocznicę Unii, będzie zawierało wnioski na temat bardziej skutecznej koordynacji obszaru euro i zarządzania nim.

3.3. Reformy konieczne na poziomie Wspólnoty, w tym wspólnotowy program lizboński

Nowy wspólnotowy program lizboński jest wkładem Wspólnoty w odnowioną strategię lizbońską. Powinien on być traktowany jako odpowiednik krajowych programów reform, określający te działania Wspólnoty, które będą najlepiej wspierać reformy przeprowadzane przez państwa członkowskie i będą miały największy wpływ na wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Niektóre środki zawarte we wspólnotowym programie lizbońskim muszą zostać przyjęte tylko przez Komisję, jednak większość środków będzie musiała zostać przyjęta na zasadzie pierwszeństwa zarówno przez Radę jak i Parlament. Konieczna jest wspólna wola polityczna wszystkich instytucji UE, aby na następnym etapie osiągnąć porozumienie w sprawie tych środków oraz ożywić wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Cały wspólnotowy program lizboński zostanie przedstawiony w odrębnym komunikacie.

Na poziomie Wspólnoty konieczne jest usunięcie luk we wspólnym rynku, w szczególności w zakresie usług, aby reformy przeprowadzone w państwach członkowskich przyniosły pełne korzyści. Komisja przedstawiła swoją wizję wspólnego rynku w XXI wieku⁶. Niektóre z zaproponowanych działań będą realizowane w ramach wspólnotowego programu lizbońskiego. Mają one na celu wzmocnienie pozycji konsumentów i małych przedsiębiorstw

⁵ Ocena zintegrowanych zaleceń na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, projekt sprawozdania końcowego, październik 2007 r., Konkluzje Rady ECOFIN oraz Eureval i Rambøll Management (13.11.2007 r.).

⁶ „Jednolity rynek Europy XXI wieku” COM (2007) 724.

oraz poprawę wdrażania i egzekwowania przepisów dotyczących rynku wewnętrznego przez tworzenie „centrów rynku wewnętrznego” w państwach członkowskich oraz monitorowanie rozwoju cen towarów konsumpcyjnych. Egzekwowanie ustawodawstwa dotyczącego ochrony praw konsumentów umożliwiłoby konsumentom wybór producentów i promowałoby tym samym konkurencyjność.

3.4. Opracowanie planu działań zewnętrznych

Unia Europejska musi wprawdzie chronić swoich obywateli, swoje interesy i swoje wartości, ale protekcjonizm nie jest właściwym rozwiązaniem. Jesteśmy jednym z największych światowych importerów, eksporterów i inwestorów, nasza gospodarka jest otwarta, co oznacza, że przemysł dysponuje tańszymi czynnikami produkcji, konsumenci korzystają z niskich cen i większych możliwości wyboru, przedsiębiorcy muszą zwiększać swoją konkurencyjność i powstaje wiele nowych inwestycji.

Globalizacja wyznacza ramy, w których strategia lizbońska jest realizowana, dlatego należy ją wyraźnie uwzględnić w procesie realizacji. Cel ten można osiągnąć na kilka sposobów:

- Unia powinna wykorzystać wszystkie środki, jakimi dysponuje i zapewnić, aby jej otwartość została utrzymana i zrekompensowana wzrastającą otwartością rynków państw trzecich dla przedsiębiorców z UE.

Negocjacje wielostronne, w szczególności zakończona sukcesem Dauhańska runda handlowa, oraz obecnie obowiązujące dwustronne umowy handlowe muszą zostać wykorzystane do otwarcia nowych możliwości rynkowych oraz usunięcia ceł i innych barier handlowych⁷. Negocjacje powinny zostać także wykorzystane do promowania ogólnych reguł, których stosowanie wspiera wysokie standardy ochrony socjalnej i ochrony środowiska. Ponadto Komisja będzie przygotowywała roczne sprawozdania na temat dostępu do rynku i wskazywała państwa oraz sektory, gdzie nadal istnieją poważne bariery. Powinno to prowadzić do konsultacji z państwami, których kwestie te będą dotyczyły. Jeżeli problemy te nie zostaną rozwiązane, należy rozważyć zastosowanie wspólnotowych instrumentów handlowych i/lub podjęcie działań w ramach Światowej Organizacji Handlu. Szczególną uwagę należy zwrócić na poprawę dostępu do rynków zamówień publicznych, egzekwowanie praw własności intelektualnej, uczciwą konkurencję, a także dostęp do rynku dla MŚP.

- Unia powinna odnowić dialog strategiczny z najważniejszymi krajami trzecimi w celu wypracowania rozwiązań korzystnych dla obu stron, promowania wyższych standardów oraz większej spójności uregulowań prawnych.

Dzięki doświadczeniu zdobytemu w tworzeniu rynku wewnętrznego, UE może udostępnić swoim najważniejszym partnerom szczególną wiedzę (np. w zakresie integracji rynku, zabezpieczenia społecznego, zatrudnienia i praw pracowników, opieki zdrowotnej, ochrony środowiska naturalnego, zasad konkurencji, ceł), którą mogą oni z korzyścią zastosować, natomiast w trakcie negocjacji można wypracować rozwiązania w obszarach, które mają strategiczne znaczenie dla UE (np. dostęp do rynku, energia, zmiany klimatyczne, sterowanie migracją, godna praca, standardy technologiczne i prawa własności intelektualnej, polityka w obszarze małych i

⁷ „Globalny wymiar Europy – Konkurowanie na światowym rynku – Wkład w strategię wzrostu gospodarczego i zatrudnienia UE”, COM (2006) 567.

średnich przedsiębiorstw). Powinny zostać opracowane nowe rozwiązania, uwzględniające specyficzne uwarunkowania każdego partnera, takie jak niedawno utworzona Transatlantycka Rada Gospodarcza. Szczególną uwagę należy zwrócić na kraje sąsiadujące z Unią.

3.5. Opracowanie skutecznej polityki dzięki połączeniu działań krajowych, wspólnotowych i międzynarodowych

Rada Europejska na szczycie wiosną 2006 r. przyjęła cztery obszary priorytetowe odnowionej strategii lizbońskiej (wiedza i innowacja, uwolnienie potencjału gospodarczego, inwestycje w kapitał ludzki i modernizacja rynku pracy, energia/zmiany klimatyczne). Obszary te są ze sobą powiązane, a podejmowanie równoczesnych działań w tych obszarach stworzy zintegrowane podejście polityczne.

W każdym z czterech obszarów Rada Europejska na szczycie wiosną 2006 r. przyjęła ograniczoną liczbę specjalnych, konkretnych działań, które zostaną podjęte do końca pierwszego etapu. Wskaźnik działań przeprowadzonych z sukcesem jest wysoki. W prawie wszystkich państwach członkowskich możliwe jest na przykład otwarcie działalności gospodarczej w ciągu tygodnia i załatwienie wszystkich formalności w „jednym okienku”. Osiągnięto porozumienie w sprawie wspólnych zasad dotyczących *flexicurity*, czyli równowagi między elastycznością i pewnością zatrudnienia. W następstwie decyzji Rady Europejskiej, wyznaczającej cel na poziomie 25 %, duży nacisk położono na zmniejszenie obciążeń administracyjnych. Przykłady te pokazują, że strategia lizbońska może przynieść bezpośrednie i wymierne korzyści przedsiębiorcom i obywatelom. Wszystko to tworzy solidny fundament, służący Radzie Europejskiej jako podstawa do impulsów zachęcających do wdrażania strategii przez przyjęcie ograniczonej liczby dalszych działań, które zostaną podjęte do 2010 r.

Odnowiona strategia lizbońska bazuje na modelu partnerstwa, którego podstawą jest założenie, według którego władze każdego szczebla muszą wnieść pełny wkład, aby podołać wspólnemu wyzwaniu. Obszary priorytetowe stanowią sposób integracji działań na różnych szczeblach. Jeżeli takie działania będą podejmowane przez państwa członkowskie, powinny one zostać uwzględnione w krajowych programach reform, natomiast jeżeli będą podejmowane na poziomie Wspólnoty, powinny zostać przeprowadzone w ramach wspólnotowego programu lizbońskiego. Ponadto wiele takich działań może zostać zrealizowanych tylko jeżeli będzie im towarzyszyła odpowiednia polityka zewnętrzna, formowana tak, aby pomagała UE kształtować proces globalizacji i korzystać z możliwości, które globalizacja oferuje.

4. DZIAŁANIA W CZTERECH OBSZARACH PRIORYTETOWYCH

4.1. Inwestowanie w kapitał ludzki i modernizacja rynku pracy

Model *flexicurity* dąży do równowagi między elastycznością i pewnością zatrudnienia na rynku pracy. Celem tego modelu jest zapewnienie obywatelom wysokiego poziomu pewności zatrudnienia, tj. możliwości łatwego znalezienia dobrego zatrudnienia na każdym etapie ich życia zawodowego. Pomoże to zarówno pracodawcom jak i pracownikom wykorzystać możliwości wynikające z globalizacji. Po osiągnięciu porozumienia między partnerami społecznymi Rada Europejska została wezwana do poparcia wniosku Komisji w sprawie

wspólnych zasad dotyczących *flexicurity*⁸. Państwa członkowskie powinny teraz wdrożyć te zasady, dostosowując je do swoich szczególnych uwarunkowań.

Olbryzmie znaczenie mają usilne starania mające na celu zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego, a także integrację osób znajdujących się na marginesie rynku pracy, szczególnie przez aktywną politykę integracyjną. Zmniejszenie ubóstwa jest centralną kwestią odnowionej strategii lizbońskiej, gdyż podkreśla ona znaczenie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia oraz przewiduje środki mające na celu podwyższenie kompetencji pracowników, przestrzeganie zasady równych szans, odpowiednią ochronę socjalną oraz tworzenie dobrych miejsc pracy. Należy zwłaszcza wspierać pracowników nisko wykwalifikowanych, migrantów oraz osoby niepełnosprawne, przede wszystkim poprzez promowanie podnoszenia kwalifikacji.

Inwestowanie w kształcenie ogólne i zawodowe przez całe życie ma nie tylko decydujące znaczenie dla sukcesu Europy w dobie globalizacji, lecz jest również najskuteczniejszą metodą zwalczania nierówności i ubóstwa. Już w bardzo wczesnym wieku dzieci rozwijają ważną przez całe życie zdolność przyswajania wiedzy. Później w szkole podstawowej i średniej umiejętność czytania staje się narzędziem dalszego rozwoju. Jednak jeden na pięciu piętnastolatków w Europie nie potrafi wystarczająco dobrze czytać. Co szósty uczeń w wieku od 18 do 24 lat opuszcza szkołę tylko z dyplomem szkoły średniej I stopnia (gimnazjum). Taka sytuacja bardzo utrudnia młodym ludziom wejście na rynek pracy i rozwój zawodowy. Wielu z nich kończy jako długoterminowo bezrobotni. Europa nie poczyniła żadnych zdecydowanych postępów w realizacji wyznaczonych celów w tym obszarze. Należy poczynić zdecydowane wysiłki mające na celu podniesienie kwalifikacji ludzi młodych i znacznie ograniczenie przedwczesnego opuszczania przez nich szkół. Aby osiągnąć zdecydowaną zmianę w tej kwestii, konieczna jest koncentracja środków w tym obszarze na przestrzeni kilku lat.

Nauka za granicą może być ważnym impulsem dla rozwoju osobistego i nauki języków. Program Erasmus umożliwił studia zagraniczne prawie dwóm milionom młodych Europejczyków. Z tego programu powinno korzystać więcej młodych ludzi, tak aby z czasem stał się on normalną częścią wyższych studiów.

Jeżeli zapewni się uznawanie w całej Europie kwalifikacji uzyskanych w trakcie wykonywania pracy, będzie to stanowiło dużą zachętę do podnoszenia kwalifikacji przez całe życie zawodowe. Niedawno przyjęta europejska struktura kwalifikacji pomoże osiągnąć ten cel, pod warunkiem że państwa członkowskie szybko dostosują do niej swoje krajowe struktury i systemy kwalifikacji.

Podnoszenie kwalifikacji i nauka przez całe życie wspierają politykę *flexicurity* przez zwiększanie elastyczności, pewności zatrudnienia oraz mobilności w życiu zawodowym. Należy opracować intensywniejszą i lepiej ukierunkowaną politykę kształcenia zawodowego, aby sprostać wyzwaniu aktywnego starzenia się oraz przyczynić się do wzrostu wydajności i zdolności do zatrudnienia. Europejski Fundusz Społeczny może w znaczący sposób wspierać te starania.

Należy podjąć więcej działań służących prognozowaniu i monitorowaniu, jakie kwalifikacje i umiejętności będą konieczne w przyszłości. Ze względu na nasilający się brak pracowników i deficyty wykształcenia, które są odczuwalne w rosnącej liczbie sektorów, Europa musi

⁸ „Wspólne zasady wdrażania modelu *flexicurity*”, COM (2007) 359.

zwiększyć krajową i regionalną mobilność pracowników, a także porozumieć się w kwestii wspólnej polityki imigracyjnej. Takiej polityce muszą towarzyszyć działania mające na celu poprawę ekonomicznej i społecznej integracji imigrantów.

Wraz z przeglądem rynku wewnętrznego Komisja przedstawiła swoją wizję programu szans, dostępu i solidarności oraz rozpoczęła konsultacje społeczne, aby poznać opinie obywateli na ten ważny temat. W połowie 2008 r. na tej podstawie zostanie przyjęta odnowiona agenda społeczna.

Inwestowanie w kapitał ludzki przez podejście do zatrudnienia i kształcenia uwzględniające naukę przez całe życie, modernizacja rynku pracy i wzmocnienie integracji społecznej:

Działania na poziomie Wspólnoty:

- Komisja zaproponuje w połowie 2008 r. odnowioną **agendę społeczną** koncentrującą się na trzech zagadnieniach: **szanse, dostęp i solidarność** oraz uwzględniającą nową sytuację społeczną w Europie i zajmującą się takimi kwestiami jak **młodzież, edukacja, migracja i demografia**;

- Komisja przedstawi propozycje usunięcia deficytów wykształcenia przez poprawę prognozowania i monitorowania, jakie **kwalifikacje i umiejętności będą konieczne w przyszłości**;

- Komisja przedstawi w 2008 r. propozycje wspólnej polityki **migracyjnej**.

Państwa członkowskie powinny:

- wprowadzić w życie przyjęte wspólne zasady wdrażania modelu **flexicurity** przez określenie krajowych działań w ramach krajowych programów reform do końca 2008 r.;

- zwiększyć **dostępność i finansową przystępność placówek opieki nad dziećmi** o odpowiednim standardzie zgodnie z wyznaczonymi celami krajowymi i wspólnotowymi;

- przygotować **plany działań i wyznaczyć cele, aby ograniczyć przedwczesne opuszczanie szkół** przez młodzież oraz poprawić podstawową **umiejętność czytania**;

- powiązać programy krajowe i regionalne do **programu Erasmus** w celu zwiększenia liczby studentów biorących udział w wymianie międzynarodowej;

- do 2010 r. opracować krajową **strukturę kwalifikacji** i dostosować ją do struktury europejskiej.

4.2. Uwolnienie potencjału gospodarczego, szczególnie małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)

Warunki prowadzenia działalności gospodarczej w Europie uległy poprawie dzięki wykonaniu przez państwa członkowskie decyzji podjętych przez Radę Europejską wiosną 2006 r. w sprawie wprowadzenia punktów kompleksowej obsługi firm i skrócenia czasu otwierania działalności gospodarczej do maksymalnie jednego tygodnia. Unia musi kontynuować te działania i opracować wspólne rozwiązania polityczne problemów, z jakimi borykają się MŚP we wszystkich stadiach rozwoju, dzięki czemu więcej małych przedsiębiorstw będzie mogło się rozwijać i skutecznie konkurować na rynkach światowych.

Takie podejście mogłoby zostać uregulowane w karcie małych przedsiębiorstw, zawierającej zarówno zasady jak i konkretne działania mające na celu wspieranie MŚP przez cały okres ich działalności.

Na poziomie Wspólnoty konieczne jest usunięcie luk we wspólnym rynku, w szczególności w zakresie usług, aby reformy przeprowadzone w państwach członkowskich przyniosły pełne korzyści. Pełne i terminowe wdrożenie dyrektywy o usługach nie tylko doprowadzi do powstania prawdziwego wewnętrznego rynku usług, lecz także umożliwi uproszczenie procedur, zmniejszenie biurokracji, ułatwienie dostępu do rynku oraz przyspieszenie wprowadzenia elektronicznych usług administracyjnych.

Europejska agenda na rzecz lepszych uregulowań prawnych zaczyna przynosić rezultaty, a obciążenia administracyjne na poziomie Wspólnoty powinny zostać zmniejszone o 25 %. Państwa członkowskie zobowiązały się do realizacji równie ambitnych celów na poziomie krajowym. Istotnym elementem poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej przez MŚP oraz niedocenianym źródłem innowacji jest modernizacja administracji publicznej, tj. wdrażanie interoperacyjnych technologii informacyjno-komunikacyjnych. W ramach agendy na rzecz lepszych uregulowań prawnych wiele administracji odpowiedziało już na rosnące oczekiwania; traktują przedsiębiorców i obywateli jak klientów, wykorzystują nowe technologie, promują innowacyjne rozwiązania społeczne i przeprowadzają zmiany organizacyjne w celu świadczenia przejrzystych i przewidywalnych usług oraz zapewnienia skutecznych środków odwoławczych. Komisja będzie promowała wymianę dobrych praktyk.

Uwolnienie potencjału przedsiębiorców:

Działania na poziomie Wspólnoty:

- przyjęcie **karty małych przedsiębiorstw** zawierającej **zintegrowane założenia polityczne** mające na celu uwolnienie potencjału wzrostu w każdym stadium działalności **MŚP**;
- praca nad realizacją celu zmniejszenia **obciążeń administracyjnych** na poziomie UE o 25 % do 2012 r. i wdrożenie ambitnego **planu upraszczania procedur**;
- wzmocnienie **rynku wewnętrznego**, zwiększenie **konkurencji w sektorze usług** oraz podjęcie dalszych działań mających na celu **zintegrowanie rynku usług finansowych**;

Państwa członkowskie powinny:

- podjąć trwałe i konsekwentne starania w celu wdrożenia **dyrektywy o usługach** do końca 2009 r.; zakończyć przegląd i ocenę ustawodawstwa krajowego do końca 2008 r. oraz równocześnie utworzyć jednolite punkty kontaktowe i elektroniczne usługi administracyjne oraz skuteczny system transgranicznej współpracy administracyjnej;
- wyznaczyć i ogłosić do wiosennego szczytu Rady Europejskiej w 2008 r. krajowe cele **zmniejszenia obciążeń administracyjnych**;
- w pełni wykorzystać możliwości, jakie oferuje wdrożenie dyrektywy o usługach oraz agendy na rzecz lepszych regulacji prawnych w celu kontynuowania **modernizacji administracji publicznej**.

4.3. Inwestycje w wiedzę i innowacje

W następstwie decyzji podjętych przez Radę Europejską na wiosennym szczycie w 2006 r. państwa członkowskie wyznaczyły cele i podjęły działania mające na celu zwiększenie inwestycji w badania i rozwój. Na podstawie wniosków Komisji utworzono Europejską Radę ds. Badań Naukowych oraz podjęto szereg wspólnych inicjatyw technologicznych. Europejski Instytut ds. Innowacji i Technologii (ETI) ma rozpocząć działalność w 2009 r. W ramach nowych programów polityki spójności na inwestycje w wiedzę i innowacje udostępni się środki w wysokości ponad 85 mld EUR.

Jest to dobry początek działań, ale trzeba zrobić dużo więcej, jeżeli Europa chce zrealizować swoje ambitne cele. Państwa członkowskie powinny podjąć dodatkowe działania, aby zrealizować wyznaczone cele w zakresie inwestycji w badania i rozwój. Jest to kwestia wyjątkowo pilna, gdyż inwestycje w badania i rozwój nie dotrzymują kroku dużemu wzrostowi PKB i wskaźnik inwestycji UE w badania i rozwój w 2006 r. nieznacznie się obniżył.

Ze względu na globalizację działania w ramach badań i rozwoju są coraz częściej przenoszone w inne części świata. W Europie koszty ochrony innowacji i egzekwowania praw patentowych są nadal za wysokie. Pozwolenia na dystrybucję mają charakter tylko krajowy. Procedury służące wprowadzeniu interoperacyjnych norm są wciąż zbyt powolne. Zarządzanie spektrum częstotliwości ma zasięg krajowy i hamuje tym samym rozwój nowych zaawansowanych technologicznie produktów oraz usług transgranicznych. Liczne bariery, w tym bariery prawne, uniemożliwiają uniwersytetom, instytutom badawczym, przedsiębiorcom i naukowcom wspólną pracę. Ma to niekorzystny wpływ na jeden z tradycyjnych atutów Europy – kreatywność i inwencję twórczą jej obywateli.

Aby odwrócić ten trend Europa potrzebuje „piątej swobody” – swobody przepływu wiedzy, która uzupełni cztery podstawowe swobody: przepływu towarów, usług, osób i kapitału. Ta „piąta swoboda” powinna przyspieszyć transformację UE w innowacyjne i kreatywne społeczeństwo bazujące na wiedzy.

- Jednym z wymiarów tej swobody jest prawdziwa europejska przestrzeń badawcza, w której warunki ramowe nie tylko umożliwiają innowacje i nagradzają osiągnięcia w tym zakresie, lecz także działania na poziomie UE i na poziomie krajowym uzupełniają się wzajemnie, zasoby są przyznawane na konkurencyjnych zasadach z uwzględnieniem największych osiągnięć, uniwersytety i sektor prywatny współpracują ze sobą bez problemów, dyplomy są bez zastrzeżeń uznawane, a studenci, nauczyciele akademicy, naukowcy i specjaliści bez problemu przemieszczają się i współpracują z naukowcami z całego świata.
- Europa musi połączyć swoje zasoby na budowę dużej infrastruktury badawczej nowej generacji dla przyszłych laboratoriów i instytutów, które są niezbędne, aby w najbliższej dekadzie utrzymać się w czołowie pionierskich badań. Ustalono wspólny program określający najważniejsze elementy infrastruktury badawczej, od laserów, teleskopów i techniki morskiej po bazy danych do badań nad chorobami nowotworowymi. Zasoby potrzebne do ich stworzenia przekraczają możliwości jednego państwa członkowskiego, dlatego też na poziomie krajowym muszą zostać podjęte decyzje o wspólnych działaniach w tym zakresie.

- Technologie informacyjno-telekomunikacyjne pracujące w oparciu o szybki internet są kluczem do podniesienia wydajności i wspierania innowacji w Europie. Zbyt wiele małych firm i obywateli nie ma jeszcze dostępu do szybkiego internetu, co ogranicza ich możliwości rozwoju i innowacji. Oprócz liberalizacji rynków telekomunikacyjnych konieczne są krajowe strategie, które zapewnią, aby do 2010 r. 30 % obywateli Europy korzystało z szybkiego internetu.

Urzeczywistnienie „piątej swobody” – swobody przepływu wiedzy

Działania na poziomie Wspólnoty:

- poprawa najważniejszych **warunków ramowych** umożliwiających innowację przez wprowadzenie zintegrowanego systemu ochrony patentowej i jednolitego, przystępnego cenowo patentu, ujednoczenie obecnie niejednorodnych zasad ochrony własności intelektualnej, szczególnie w zakresie łatwiejszego udostępniania treści, przyspieszenie wprowadzenia interoperacyjnych norm oraz działania w kierunku wspólnego zarządzania spektrum częstotliwości, a także poprawa dostępu do kapitału podwyższonego ryzyka;
- usunięcie utrudnień transgranicznej **mobilności naukowców** przy pomocy europejskiego „paszportu naukowego”;
- **połączenie zasobów UE i państw członkowskich przeznaczonych na badania i rozwój, aby zapewnić ich bardziej skuteczne wykorzystanie** poprzez uzgodnienie do końca 2008 r. dziedzin, w których realizowane będą wspólne programy i opublikowanie wspólnych zaproszeń do składania projektów do końca 2010 r.;
- stworzenie **nowej generacji infrastruktury badawczej na światowym poziomie** poprzez opracowanie do końca 2009 r. mapy drogowej w zakresie rozpoczęcia 35 wspólnie uzgodnionych projektów⁹; podjęcie w 2008 r. rozmów z zainteresowanymi partnerami międzynarodowymi na temat projektów o znaczeniu światowym;
- zwiększenie konkurencji w zakresie **szybkiego internetu** przez przegląd rynków telekomunikacyjnych do maja 2009 r.

Państwa członkowskie powinny:

- lepiej skoordynować działania mające na celu poprawę warunków ramowych dla **innowacji**;
- wskazać, w jaki sposób do 2010 r. zostaną zrealizowane **krajowe cele inwestycyjne na rzecz badań i rozwoju** oraz w jaki sposób krajowe strategie na rzecz badań i rozwoju przyczynią się do powstania Europejskiej przestrzeni badawczej;
- usunąć przeszkody dla **mobilności naukowców** między prywatnymi i publicznymi instytucjami badawczymi;
- przygotować do końca 2008 r. krajowe strategie określające nowej generacji infrastrukturę badawczą na światowym poziomie, którą będą wspierać;

⁹ Europejskie Forum Strategii ds. Infrastruktur Badawczych (ESFRI), Europejski harmonogram tworzenia infrastruktur badawczych, sprawozdanie 2006 + Konkluzje Rady Europejskiej obradującej w dniach 21-22.5.2007 r.

- wyznaczyć w krajowych programach reform cele dostępu do **szybkiego internetu**¹⁰, aby do 2010 r. wszystkie szkoły oraz 30 % obywateli UE miało dostęp do tego medium.

4.4. Energia i zmiany klimatyczne

Rada Europejska na posiedzeniu wiosną 2007 r. zobowiązała się do przekształcenia Europy w gospodarkę o niskiej emisji dwutlenku węgla oraz pewnym, zrównoważonym i konkurencyjnym zaopatrzeniu w energię. Rada ustaliła ambitne cele w zakresie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia efektywności energetycznej i zużycia energii ze źródeł odnawialnych – cele te mają zostać zrealizowane do końca 2020 r. Wyzwaniem podczas następnego etapu będzie stworzenie warunków ramowych i instrumentów, które umożliwią osiągnięcie tych celów, oraz podjęcie działań na arenie międzynarodowej, mających na celu ustalenie podobnie ambitnych celów w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Aby zrealizować te dalekosiężne cele, cała gospodarka będzie musiała zwiększyć tempo. Instrumenty oparte na mechanizmach rynkowych, takie jak europejski system handlu uprawnieniami do emisji (ETS), zachęcają podmioty gospodarcze do redukcji emisji własnych zanieczyszczeń w najtańszy sposób. Rozszerzeniu systemu handlu uprawnieniami do emisji powinny towarzyszyć działania mające na celu ustalenie prawnie obowiązujących krajowych celów w zakresie emisji gazów cieplarnianych i zużycia energii ze źródeł odnawialnych. W tym celu konieczne będzie połączenie ukierunkowanej polityki regulacyjnej, skutecznego wykorzystania instrumentów gospodarczych takich jak: dotacje, zachęty podatkowe lub zamówienia publiczne, z działaniami mającymi na celu zwiększenie przejrzystości, takimi jak system oznakowań i audyt środowiskowy. Pierwsze sukcesy mogą zostać osiągnięte w dziedzinie efektywności energetycznej, gdzie rządy mogą odegrać pionierską rolę. Według wniosku Komisji w sprawie strategicznego planu w dziedzinie technologii energetycznych¹¹, wszystkim tym staraniom muszą towarzyszyć stałe inwestycje w badania i rozwój oraz aktywne wykorzystanie nowych technologii.

Bardziej konkurencyjny i zintegrowany wewnętrzny rynek energii w znaczący sposób przyczyni się do zapewnienia Unii pewnego, zrównoważonego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię. W tym celu konieczne są nowe inwestycje w infrastrukturę i sieci energetyczne, lepsze zarządzanie rezerwami, mechanizmy zapewniające solidarność oraz większa dywersyfikacja źródeł energii. Jednocześnie we wszystkich obszarach polityki należy uwzględnić kwestie zmian klimatycznych i ich skutków. Nawet jeżeli przy pomocy zdecydowanych działań o zasięgu światowym można utrzymać zmiany klimatyczne na dającym się zaakceptować poziomie, nie można ich całkiem uniknąć. Polityka musi uwzględnić ten fakt i zminimalizować jego skutki społeczne, środowiskowe i ekonomiczne, wykorzystując jednocześnie możliwości nowych technologii w celu zwiększenia konkurencyjności gospodarki UE.

Przekształcenie Europy w gospodarkę o niskiej emisji dwutlenku węgla i wysokiej efektywności energetycznej

Działania na poziomie Wspólnoty:

¹⁰ Komisja będzie monitorowała rozwój sektora internetu w UE przez wprowadzenie w 2008 r. indeksu łączności szerokopasmowej.

¹¹ „Działania na rzecz europejskiego strategicznego planu w dziedzinie technologii energetycznych”, COM(2006) 847.

- przyjęcie wniosków legislacyjnych dotyczących zakończenia procesu tworzenia **wewnętrznego rynku energii elektrycznej i gazu** oraz **pakietu działań w zakresie zmian klimatycznych** w celu stworzenia warunków ramowych umożliwiających do 2020 r. redukcję emisji gazów cieplarnianych o przynajmniej 20 % oraz zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w ogólnym zużyciu energii do 20 %;

- promowanie polityki przemysłowej popierającej zrównoważoną produkcję i konsumpcję z naciskiem na energię ze źródeł odnawialnych, niskoemisyjne produkty, usługi i technologie o oszczędnym wykorzystaniu surowców;

- **przegląd dyrektywy w sprawie podatku energetycznego** pod kątem jej większej zgodności z celami UE w obszarze energii i ochrony środowiska;

- zwiększenie wymagań zawartych w dyrektywie w sprawie **charakterystyki energetycznej budynków**.

Państwa członkowskie powinny:

- dokonać **przeglądu** swoich **instrumentów gospodarczych**, w tym podatków, innych obciążeń oraz dotacji, aby zapewnić ich korzystny finansowo wkład w zwalczanie zmian klimatycznych;

- natychmiast wezwać organy zajmujące się udzielaniem zamówień publicznych do systematycznego sprawdzania kryterium **efektywności energetycznej** przed udzieleniem zamówienia;

- wyznaczyć obowiązkowe **cele oszczędności energii** dla budynków administracji rządowej;

- poprawić **połączenia wzajemne sieci**.

5. KONTYNUACJA DZIAŁAŃ PO WIOSENNYM SZCZYCIE RADY EUROPEJSKIEJ W 2008 R.

Odnowiona strategia lizbońska na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia przynosi już rezultaty. Europa posiada obecnie wspólny zintegrowany program działań, zestaw instrumentów do partnerskiej współpracy nad wspólnymi wyzwaniami oraz skuteczny system monitorowania postępów przez Radę Europejską na jej wiosennych posiedzeniach.

Spełnione są wszystkie warunki i Rada Europejska na wiosennym szczycie może **rozpocząć nowy etap wyznaczając nowe ambitne cele**. W tym celu Rada Europejska powinna:

- porozumieć się co do działań w zakresie czterech obszarów priorytetowych wymienionych w punkcie 4;
- potwierdzić ważność zintegrowanych wytycznych na kolejne trzy lata;
- zatwierdzić propozycje Komisji w sprawie zaleceń dla poszczególnych krajów i punkty wymagające szczególnej uwagi;
- wezwać państwa członkowskie do przeprowadzenia pozostałych reform w ramach krajowych programów reform oraz do zapewnienia aktualności tych programów na okres nowego etapu, a także zaprezentowania Radzie i Komisji, w ramach rocznych sprawozdań z realizacji, konkretnych planów działań, zawierających konkretne działania polityczne i

harmonogram ich podjęcia w celu realizacji zaleceń Rady dla poszczególnych krajów i punktów wymagających szczególnej uwagi;

- udzielić poparcia wspólnotowemu programowi lizbońskiemu;
- wezwać państwa członkowskie do organizacji z krajowymi i regionalnymi parlamentami wspólnych debat nad krajowymi programami reform i punktami wymagającymi szczególnej uwagi;
- wezwać państwa członkowskie do zapewnienia, aby środki z funduszu spójności były wykorzystywane zgodnie z przepisami dotyczącymi wstępnego przeznaczenia środków, tak aby miały one jak największy wpływ na wzrost gospodarczy i zatrudnienie;
- wspierać krajowych koordynatorów strategii lizbońskiej w ich działaniach mających na celu zwiększenie zaangażowania zainteresowanych osób oraz wymianę doświadczeń w zakresie reform, w szczególności w czterech obszarach priorytetowych;
- wezwać Parlament Europejski do odgrywania aktywnej roli na następnym etapie, szczególnie przez prowadzenie dialogu z parlamentami państw członkowskich.